

Akademie výtvarných umění v Praze
Studijní program Výtvarná umění
Ateliér malířství III. / škola Josefa Bolfa

Jdu ven

I am going out

Vypracoval: Kateřina Ondrušková
Vedoucí diplomové práce: MgA. Josef Bolf
Oponent diplomové práce: MgA. Vladimír Houdek
Konzultant teoretické části: Ph.D. Otto M. Urban

Akademický rok 2018/2019

„Každý příběh si žádá jiné ztvárnění. Každý materiál je cizí, myšlenky vycházejí z toho, co jsme prožili, četli, viděli, slyšeli. Vše přichází z venku, vše je cizí a vše je mé. Nikdy nemáš jistotu a experimentuješ. Nechceš opakovat to, co už si viděl, máš ambici najít jinou cestu, aby to nebylo hloupé a nudné, ale nelze být originální za každou cenu. Dívat se po nových možnostech. Jsou věci, které znáš a líbí se ti a znovu tě nadchnou. S intuicí začínáš, když začneš pracovat, tak nastavuješ pravidla, jak se dostat ke smyslu, a nejen k povrchu věci. Není to jen o slovech, ale o náladě, světlu, barvě, musíš věřit sama sobě a vědět, že to je risk a nic není zaručeno.“

Z dokumentu (Chytilová vs. Forman)

Miloš Forman

Tematicky se zabývám záznamem okolních vjemů.

Mapováním vzniká různorodá koláž vypovídající o rezonujících podnětech vyjmutých a přivlastněných z reality, kterými jsou prožité chvíle s přáteli, informace na internetu, předměty nebo pozorování cizího prostředí. Snaha porozumět okolí, se kterým se setkávám na cestách v, zahraničí, či během každodenního života ve městě.

Má práce se stává deníkem. Pracuji s okamžikem, detailem, pozorností, křehkostí, nepřítomností a vzpomínkou. Obraz skládám intuitivně, ale každý prvek, předmět a barva, kterou na něj nanášim, je pro mě určitým symbolem, který je podložen historií a každodenností. Je odrazem podnětů mě obklopujících a stává se mojí reakcí a jednáním. Tyto prvky vyjímám z venku (z prostředí) jako druh suvenýrů, se kterými následně pracuji, a stávají se součástí mého výrazového rejstříku. Konkrétní předměty s volně pojednanými nakreslenými záznamy situací jsou výpovědí každodenního bytí. Vliv nedávné prožité minulosti je znatelný ve výběru prvků. Malířský přístup by měl podpořit charakter zobrazovaného významu, ať už se jedná o zdůraznění povrchu daného předmětu, nebo o plochu a hmotu samotného tvaru. Při procesu práce zkouším vytvořit různé kompozice. Snažím se pracovat s velkoformátovými plátny stejně bezprostředně, jako je tomu v mých kresebných záznamech, kde tvořím svobodně a volně. Přístup k čistému plátnu je zcela spontánní například ve výběru tahů štětce, kresebných materiálů či volbě motivů. Zároveň vědomě a kontrolovaně dotvářím obraz dle mé imaginace, což znamená, že během tvorby doplňuji obraz o další prvky, které dále rozvíjí děj obrazu. Abstrahuji, vrstvim a překrývám. Koláž je vytvořena z přivlastněných prvků, které se navzájem konfrontují – reálné kameny, text či tahy navazující pocit.

Neexistuje pouze jeden správný možný způsob, jak číst obraz. Záleží na individuálním pohledu diváka a jeho výběru cesty pozorování obrazu, kterou se vydá. Nevytvářím iluzivní prostor ve smyslu výřezu krajiny, ale jedná se spíše o prostředí – shluk pocitů a metafor. S každým novým pohledem či setkáním s obrazy vzniká nová asociace, nový děj. Není představen pouze jeden možný příběh. Obraz slouží jako platforma pro vytváření cest – tvořivá mysl, nejen pro mě. Vyvolává proud asociací o místech, které důvěrně známe, nebo máme touhu prozkoumat. Konfrontaci s obrazem mohu přirovnat k poslechu hudby, zvuků nebo melodií, které ve mně vyvolávají pocit, představu jiného místa – vymanění se z reality. Prostor snění bez přesných pravidel, bez omezení.

V rámci diplomové práce vznikly tři cykly, které mají společný základ v tvarosloví i v tématu přivlastňování. Zásadní obraz vznikl po návratu ze zahraniční cesty v Jordánsku, kde sbírání a přivlastňování si předmětů následně vyústilo v malbu organických tvarů. Vycházela jsem ze základního tvaru kamene – SAD ROCK. Pomocí barevných linek tvořím výrazu kompaktní tvar. Následně vznikly plánovaně další dva obrazy stejného rozměru, kvůli nutkavému pocitu zobrazit a zhmotnit suvenýr z cest. Má pro mě hodnotu představující možnost být v kontaktu se vzpomínkami na blízkou minulost. Zjednodušený tvar je obohacen novými vlivy během procesu malby, například tetování kamene, linky, vrásky, hmota, historie.. to je to co jsem si přivlastnila, ukradla, odnesla z cesty. Charakter malby samotné byl určen strukturou předmětu, se kterou jsem se blíže seznamovala skrze pozorování, a to jak hapticky, tak i vizuálně. Hlubší zkoumání rozdílných charakterů předmětů ovlivňovalo výraz malířského projevu. Paralelně vznikají textové poznámky na rubu i lici plátna, které jsou nedílnou součástí malby, odkazem a záznamem přijatých informací vyjmutých z okolního dění. Název obrazu vychází z těchto bezprostředních poznámek, které vznikly jako asociace během získání suvenýru, který si pak nesu domů v kapse u bundy.

Paralelně během prvního cyklu vznikly malé formáty, ve kterých se objevuje satirická linka, karikatury a hrouda zvláštních houbovitých tvarů. Ty jsou příbuzné tvarosloví kamenů. Je znatelná hravost v provedení, která pramení z hledání možných malířských přístupů.

Vznikání třetího cyklu navázal na obraz ze souboru menších formátů - MELTING, pro který je charakteristická nahodilost v pojetí záznamu situace.

Plynule jsem navázala na téma, které jsem začala rozpracovávat v minulém roce, což je tematizování zahrady. Zahrady upoutaly moji pozornost svojí divokostí a zároveň kultivovaností, která vzniká prostřednictvím zásahu člověka. Oproti tomu jsem se nyní soustředila více na konkrétní moment či vyjmutý předmět. Vznikly obrazy připomínající tváře, které reflektují subjektivní pocity, nicméně jsou konfrontovány s vyjmutými symboly značek či schématickými prvky.

Uvědomila jsem si důležité pojítko týkající se mé práce, a to spočívá v tom, že inspiraci pro nový obraz hledám v přejímání či rozvíjení předešlých děl. Nový obraz se stává syntézou prvků, kterých jsem se dotkla s novým impulzem. Uspořádáním prvků, které mi utkvěly v paměti, vzniká koláž. Propojení na ploše obrazu je docíleno pomocí tahů připomínajících vlnění okolního vzduchu.

Inspirovala mě díla Henriho Matisse, Betty Woodmanové z hlediska barevnosti a čistoty tvaru. Pierre Alechinsky mi pomohl s kresbou, Cy Twombly s písmem a kresebným výrazem a Laura Owens mě oslovuje pro její oproštění se od definování reality v různých polohách malby.

Zásadním inspiračním zdrojem je prožitý moment s bohatou realitou kvůli tvarosloví. Široká inspirační databáze na internetu pro dohledávání uměleckých děl. Ty jsou neopomenutelným zdrojem inspirace pro moji další tvorbu mimo malbu. Kresba, šití, keramika a další postupy rozvíjí můj myšlenkový proud ve vyjadřování a hledání toho, co je pro moji práci podstatné.

Seznam literatury:

Maurice Merleau - Ponty: Svět vnímání

Lucie Machová, Terezie Petišková, Anna Vartecká: Tektonika Paměti

Maurice Maeterlinck: Intelligence květin